Nam vt dixi ſup rubrica huius tituli pñs titulus nõ habet rubricam formalem ſed cãus in eo cõphenſi ꝑticipant aut cum titu. p̃cedenti aut cum dicto titulo ſi de feu. fue. cõtro. Titulus enim p̃cedens fuit quedam interpoſitio in dicta materia ſi de feu. fue. ꝯtro. ꝓut in ſimili facit gratianus in ſuo tractatu decretorũ. xxxiij. q. iij. vbi interſerit tractatũ de penitẽtijs quo expedito poſtea reuertitur ad expeditionẽ aliarũ queſtionũ dicte cauſe. Sic facit in propoſito noſtro obertus de orto qui interſeruit i tractatu ſi de feu. fue. ꝯtro. dictã legẽ imperatoris federici đ pace tenẽda qua finita reuertitur ad ſuam priorẽ materiam ponẽdo ſucceſſiue has cõſuetudines q̃ ꝑticipãt de vtraqꝫ materia prout dixi ſuper rubrica. Nũc his premiſſis veniamus ad declarationẽ p̃ſentis. §. in quo determinatur qualiter finito feudo debeat regulariter icremẽtũ quod accreuit ipſi feudo expẽſis ip̃ius vaſalli. Et diuiditur i quattuor ptes. In prima poniť dictũ circa meliorationẽ feudi per fabricaꝫ vaſalli. In ſecunda reſponſio. In tertia ponitur alia determinatio circa meliorationẽ per ſeruitutẽ acquiſitã feu. In quarta poniť opi. quorũdã ñ vera. ſa ibi dñs. tertia ibi ideꝫ dico. quarta ibi quidam. Caſus.

Dñs ad quẽ feu. reuertitur per defectũ generationis vaſ. teneť ad expẽſas melioratõis facte in feu. ſiue ſint circa fabricã ſiue circa ſeruitutẽ feu. acqſitã aut eas patiať auferri. h. d. In tex. ibi edificiũ fecerit. ſ. de nouo vt q: ibi domũ fabricauit ex quo perpetuo melioratũ ẽ feu. Ibi vel ipſuꝫ. ſ. feu. Ibi meliorauerit vt q: fecit domuꝫ lateritiã que erat đ tabulis vel aliter fecit feu. vtile qđ alꝰ erat inutile ſm formã. l. penul. ff. de rebus eorum. Ibi decedat. ſubaudi ⁊ ſic feudũ rediȷt ad dñm vt. s. đ alie. feu. in. §. ⁊ ſi clẽculus. Ibi auferri. ſubaudi per heredes vaſal. in alijs bonis excepto feu. in quo nõ ſuccedũt cũ nõ ſint de agnatis vel alias ſucceſſibiles ad iura feudalia predicta. Ibi aut ſoluat. ſ. ipſe dñs p̃dictis hr̃dibus. Ibi acquirat. ſ. per pecuniam. nam etiam in hac ſeruitute acquiſita dominus tenetur aut dare preciũ dicte ſuitutis dictis hr̃dibus aut ꝙ ipſi heredes vtanť retẽtione donec eis ſatiſfiat per dñm. Ibi qdam alij dicũt. ſubaudi ⁊ male ſm gl. ſcđaꝫ hic poſitã in fine. No. in feu. ꝑmiſſam eſſe retentõeꝫ propter expenſas melioratõis in eo factas ſiue in faciẽdo đ nouo ſiue in reficiẽdo ſint dicte expẽſe donec aut tollanť per facientẽ. aut ſoluanť per dñm q ſi interim agat ad feu. poterit per exceptõnem doli repelli. Et hoc voluit etiaꝫ glo. ſi. hic poſita in ſui prin. ⁊ in pluribus concordãtijs quas allegat vſqꝫ ad ver. ⁊ qđ dicit. Et ad hoc benefacit inſti. de rerũ diui. in. §. certe cũ ſbi no. in glo. Eſt eniꝫ in electõe domini ſm Ja. de bel. vel pati auferre vel ſoluere extimatõem vt hic dicitur in littera ⁊ no. in. l. ſed ⁊ ſi quid in prin. ff. de vſufr. No. ꝙ determinatio huius. §. habꝫ locũ ⁊ ꝓcedit ſiue edificiũ fabricatũ poſſit de ſe ſtare abſqꝫ ſun. feudali vt q: poteſt inde amoueri ⁊ religari alibi ſeu refici ſm An. de yſer. ſiue nõ poſſit de ſe ſtare ſicut eſt edificiũ de muro cõſtructum de nouo vel melioratũ vel ſicut eſt ſuitus que đ ſe ſtare nõ poteſt vt. s. de inueſti. de re. alie. fac. in. §. ecõtrario. nam donec dominus ſoluat precium huius ſuitutis acqſite ⁊ melioratiõis nõ poterit vẽdicare feu. q: agendo repelleť per exceptõem doli vt dictum eſt lꝫ aliqui voluerint itelligere ꝙ totum feu. ꝑtineat ad dominum aliqua refectione expẽſaruꝫ nõ ſoluta qđ falſuꝫ ẽ. Et hoc ẽ qđ voluit iſte tex. ibi. Idẽ dico ⁊c̃. Et hoc ſentit dicta glo. ſi. circa ſi. i. d. verſi. ⁊ qđ dicit que ex predictis remanet expedita ⁊ declarata vſqꝫ ad ſi. Quero cũ glo. prima an iſte tex. habeat locũ ẽt qñ vaſal. fecit expẽſam modicã. Et reſpondet glo. ꝙ nõ qñ ſolũ debet intelligi qñ fecit expẽſaꝫ magnã quã facere nõ tenebať. Et hoc voluit dicere iſta glo. vſqꝫ ad ver. niſi quã declara per. l. vi. i. §. hactenus. ff. de vſufructu qñ vaſal. hãc modicã expenſaꝫ facere teneť in reficiẽdo ⁊ i hac tali modica expẽſa ad quã de neceſſitate tenebať vaſ. facere non haberet locũ iſte tex. nec đ tali modica expẽſa curat p̃tor. l. oĩo ff. de impẽſis q: poſtq̃ꝫ habebat emolumentũ debꝫ habere onus vt inſti. đ legi. pa. tu. i. §. ſi. Quãdo aũt ⁊ q̃ intelligať modica expẽſa ⁊ que nõ debet reſtitui per ipſum dñm colligere potes ex dicto §. hactenus cũ ibi no. ⁊ l. eũ. C. đ vſuſ. Op. cũ dicta glo. i ver. niſi ⁊c̃. ꝙ imo heredes vaſalli nõ poſſint repetere expẽſam ſciẽtiã vt ꝓbatur i. l. iij. i. §. nos generaliter. ff. đ impẽſis. So. ibi loquiť đ expẽſa facta cauſa colligẽdorũ fructuũ q̃ nõ repetitur ſed cõpẽſatur cũ fructibus vt ibi. hic vero loquimur đ expẽſa ad perpetuã vtilitateꝫ rei nõ aũt cã colligẽdorũ fructuũ vt probať in dicto. §. nos ⁊ i. l. ſi. i eodẽ ti. Et per hoc expedita ẽ glo. vſqꝫ ad ver. ſed qd. licet non ita clare locuta ſit. Quero ſubſequẽter i dicto ver. cũ dicta glo. qd ſi iſti heredes vaſal. non habuerũt extimationẽ de impẽſa facta in feu. neqꝫ voluerũt amouere neqꝫ reficere ideſt extirpare forte hoſtium fabricatũ. quia noluerũt de hoc facere qõnem ita ꝙ dominꝰ eſt ingreſſus poſſeſſionem feu. ⁊ cõſequenter dicti hoſtij fabricati poſteaqꝫ idem dominus amouit ⁊ refixit. i. extirpauit dictum hoſtium an dicti heredes poterunt nũc vendicare dictam rem refixã i. extirpatam hoc eſt dictum hoſtiuꝫ amotũ. Et reſpondet glo. ꝙ ſic ⁊ allegat. l. ſed ſiquid in edificando in prin. ff. de vſufruc. ꝑ quã legem cum ibi no. oportet te declarare iſtam glo. que obſcure loquuta eſt ⁊ vide ad intellectum ipſius. l. habitator. ff. de rei vendi. ⁊ in. l. ſed addes in. §. ſi inquilinus. ff. locati. Op. ab extra ꝙ imo totum feu. cuꝫ fabrica ⁊ omni expenſa ꝑtineat ad dominũ neqꝫ heredes vaſal. poſſint repere talia melioramenta quoniã vaſal. expẽdens in feu. ſciebat vel ſcire debebat feu. redire ad dominũ nec in hoc potuit p̃tendere ignorãtiã. l. qſqs. C. de reſcin. vẽdi. vnde ſciẽter expendẽdo in re aliena debet ꝑdere expenſam inſti. de re. diui. in dicto. §. cũ aũt. So. ſm An. de yſer. dicta cõtraria loquũtur in re prorſus aliena hic vero vtile dominiũ erat vaſal. ar. ff. đ rei vẽdi. l. ſi fundo ⁊ đ vſufruc. l. ſꝫ ⁊ ſiqs in princ. ⁊. C. đ vſuf. l. cuꝫ. ⁊ hec fuit ratio quare in iſto tex. opi. iſtorũ ſentiẽtiuꝫ cõtrariũ reprobata ẽ.

Op. ꝙ imo ſemꝑ habeat locum retentio ꝓpter expenſas fcãs in re đe. l. paulus. ff. de doli excep. ⁊ de lege ſi i area cum ſi. ff. de cõdi. inde. Solue vt omnia ſimilia ꝯtraria vt plene tangiť ꝑ glo. in. l. in fundo. ff. de rei ven. ⁊ dic vt ibi. Quero ab extra quid ſi dictum feu. rediȷt ad dominũ ex delicto vaſ. an talis melioratio poſſit repeti ⁊ dicit Bal. ꝙ nõ ꝑ. l. ij. C. de iure emphi. Et eſt ratio qa hic loquimur quãdo ꝑ defectum generatõnis amittiť feu. Ibi aũt propter delictum ⁊ culpaꝫ vaſal. quo cãu ſi amittiť principale amittitur etiam acceſſorium. Et idem tenuiſſe ante vide ĩ Jaco. ardiꝫ. in ſumma qui. mo. feu. ami. ſub rubricella de ſuꝑficie facta a vaſal. ⁊c̃. Quero quid ſi eccleſia cõceſſit mihi aream in emphiteoſiꝫ ⁊ domũ ibidem edificatam cõceſſit iure proprio ip̃aꝫ vendẽdo poſtea emphiteoſis reuertiť ad eccleſiam an teneať ad extimationẽ domus vide de hac ⁊ ſimilibus qõnibus Bal. in auc̃. excipiť. C. de bo. qꝫ libe. Et in hoc ibi varie loquutus eſt ⁊ in. l. ſi. §. ẽptor. C. cõia delega. ⁊ ſuꝑ rubrica de iure emphi. hic tamẽ videť ſtare i hac cõcluſione qua in hoc. §. tradiť. Et ita dicit ꝙ ſeruať de cõſue.

Vltimo đ pertinẽtibus ad materiã vide qđ dixi ſupra đ ꝯtro. inueſti. in. §. ſiquis de mãſo. ⁊ ſupra đ inueſti. de re alie. fac. in. §. ecõtrario ⁊ in remiſſionibus quas ibi dedi ⁊ Bal. in auc̃. qui rem. C. de ſacro ſanc. eccle. ⁊ in. l. i. ⁊ ſi. C. de iure emphi. ⁊ in. l. i. ff. đ reruꝫ diuiſi. in. q. viij. ⁊. C. de bo. qꝫ libe. i auc̃. excipiť vbi etiaꝫ declarat qd iuris in ẽphiteotica ⁊ in locis pluribus ſupra ſꝑſim allegatis ⁊ plene in ſpecul. in ti. de expen. in. §. i. ⁊ ꝑ Jaco. ardiꝫ. qui. mo. feu. amit. ſub rubricella đ ſuꝑficie facta a vaſal. ⁊c̃. ſupra allegato ⁊ per Hoſti. in ſumma titu. de feu. §. ſi. in verſi. p̃terea.

His conſequenter.

Iſte. §. cõtinuat ſe cum p̃cedenti hoc modo quia ſupra proxie declarauit ad quem ſpectare debent meliorationes facte i feu. qñ feu. vertitur ad dominũ ꝑ mortem vaſal. deficiẽtis ſine hr̃de maſculo nunc vero declarat in iſto. §. quid iuris ſit đ fructibus pendentibꝰ ſuꝑ dicto feu. ad quem ſpectare debeant ſi feu. reuertatur ad dñm vt ſupra dictum eſt. Et pro noticia huius. §. ⁊ euidentia dicẽdorum ſciẽdum ꝙ doct. ip̃m legunt varijs modis ex eo quia prima fronte nõ videtur habere in ſe bonam rationẽ in hoc vꝫ vt mẽſis marcij ⁊ mẽſis auguſti habeant diuidẽ fructus totius ãni vt ſonat iſta littera qđ nõ videtur rationabile. vnde Jaco. ardizo. ⁊ Bald. ⁊ cõmuniter doc. ip̃m intelligunt ad corticẽ vt ſonat littera vt dixi vꝫ ꝙ ſi vaſal. moriať ante chalendas marcij ꝙ omnes fruc. ipſius ãni ſint domini. Si vero moriatur poſt chalẽdas marcij vſqꝫ ad auguſtum tunc ſint hr̃dũ vaſalli. Si vero moriať poſt auguſtũ tunc omnes fructus ſint domini. ⁊ iſte eſt cãus verus ſcđꝫ eos qcquid alij dixerint de quibus tex. tacite facit mentionẽ. Verũtamẽ ſpe idem Bald. volẽs aſſignare rõnem decidẽdi pro euitãda abſurditate huius deciſionis dixit ꝙ ita placuit cõſuetudini. Et ſubiungit ꝙ hoc ideo forte eſt quia poſt marcium vaſalli tunc incipiũt ſe ꝑare ad belluꝫ vel quia mundus incepit đ marcio ⁊ tunc primo terra produxit herbam virẽtẽ. Sed iſte rationes videre meo nihil ꝯcludũt ⁊ diuinãt. iđ vr̃ mihi iſtũ. §. alio mõ debere itelligi ſꝫ An. de yſer. q ipſuꝫ notabilit ⁊ ſubtilit itellexerit. Et ego clarius q̃ꝫ ipſe faciat explicabo videlicet vt incipere debeamus ãnũ i mẽſe ſeptembris q: in dicto mẽſe incipit nouus ãnus ad fructus futuros q: tũc incipiunt homines ſeminare putare vites ⁊ cõmuniter facere alia